

Redaktørstyrte medier er sentrale for beredskap og tillit i en urolig tid

Mediebedriftenes Landsforening (MBL) skal bidra til å styrke og verne ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten, som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn. MBL skal styrke og verne de publisistiske verdier som representeres av Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten.

MBL skal bidra til at et mangfold av økonomisk sunne medier kan fungere som det åpne samfunns arena for fri informasjon, samfunnskritikk og debatt.

MBL representerer ca. 325 medlemsbedrifter med ca. 10.000 ansatte: ca. 210 mediehus, herunder 190 aviser hvorav 150 er lokalaviser. Andre mediehus er kommersiell allmennkringkasting, magasiner og lokal-tv. MBL representerer også virksomheter tilknyttet mediehusene, bl.a. avistrykkerier og distribusjonsselskaper.

Distribusjon er mediepolitikk, og mediepolitikk er demokratipolitikk

I en urolig og uforutsigbar tid er det tydelig at mediepolitikk er demokratipolitikk. Med økende desinformasjon og propaganda er redaktørstyrte medier avgjørende for tillit, beredskap og motstandskraft i befolkningen. Fri, redaktørstyrt journalistikk er viktigere enn noensinne. Men journalistikk har først betydning når den blir lest, sett eller hørt – av flest mulig, mens den er relevant.

Da postloven ble endret og Postens omdelingsfrekvens ble 2,5 dag per uke, var vi glad for at denne komitéen ga klart uttrykk for at alle, uansett hvor de bor, skal kunne motta papiravis på lik linje med de som bor sentralt.

For å følge opp dette iverksatte Samferdselsdepartementet anbudene for avisomdeling i områder uten kommersielle avisbudnett.

Bevilgningen er på kap. 1370, post 70 *Kjøp av posttjenester*, der det foreslås bevilget 263 mill. kr til dette i 2026.

Det er svært positivt at regjeringen med dette foreslår å fornye distribusjonsanbudene for aviser som utløper sommeren 2026 – på samme nivå som i dag. Anbudene er svært viktige for abonnenter over hele landet, og for avisenes økonomi. Det er viktig at dette vedtas som foreslått.

Norske redaktørstyrte medier er verdensledende

Norge har et godt utgangspunkt, men mediemangfoldet er under press. Selv om norske redaktørstyrte medier er verdensledende i digitalisering av innhold og forretningsmodell, har de ikke, med få unntak, fått etablert en bærekraftig, heldigital forretningsmodell. Mye står på spill om de ikke lykkes.

Redaktørstyrte medier står fortsatt sterkt i Norge: høy tillit hos brukerne, generelt god betalingsvilje i befolkningen og verdensledende i digitalisering. En viktig grunn til det sterke mediemangfoldet er at vi har hatt en fremsynte politikere som har ført en aktiv mediepolitikk med gode virkemidler. De viktigste er: momsfritak for nyhetsmedier, mediestøtte (produksjonstilskudd og innovasjons- og utviklingstilskudd) og distribusjonsanbud der det ikke finnes kommersiell avisdistribusjon.

Totalopplaget for avisene er på 2,6 millioner, og 71 prosent av opplaget er heldigitalt. Komplette abonnementene (papir + digitalt) utgjør 26 prosent, mens det rene papiroplaget er på 3 prosent (i

praksis løssalg). Mediehusene er plattform-agnostiske: de leverer innhold på alle de plattformene brukerne ønsker, inkludert papir.

Langt fra alle er digitale

En signifikant del av befolkningen er ikke-digital. I en undersøkelse Ipsos har gjort for Nkom, svarer 1 av 5 av de spurte at de synes det er vanskelig å ta i bruk hverdagslige digitale tjenester som banktjenester eller bestille varer og tjenester på nett. Disse funnene bekreftes i rapporten «*Befolkningens digitale kompetanse og deltakelse*» fra 2021, utarbeidet av Kompetanse Norge (nå Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse). Deres rapport viser at litt over 600 000 personer, eller 14 prosent av nordmenn fra 16 år og oppover, er «ikke-digitale». Den «ikke-digitale» befolkningen er da definert som personer som ikke bruker datamaskin, nettbrett, smarttelefon eller internett, og i tillegg personer med svake grunnleggende digitale ferdigheter. I et demokratiperspektiv er det viktig at disse gruppene kan delta i samfunnet mest mulig på samme vilkår som de som behersker digital teknologi. For denne gruppen er papiravisen sentral.

Oslo Economics (OE) slår fast i rapporten *Konsekvenser for ytringsfriheten av mulige endringer i distribusjon av papiraviser* at dagens ordning med kjøp av avisdistribusjon til områder uten kommersielt avisbudnett på dager uten postdistribusjon, bidrar til å styrke ytringsfriheten.

Avisøkonomien

Mediehusene står i en knallhard kamp om brukernes tid og penger. Globale teknologigiganter blir stadig sterkere på annonsemarkedet, og i år er det estimert at de vil ta 13,5 mrd. av et totalt marked på 28,5 mrd. kr. Til sammenligning er de samlede annonseinntektene til norske avismediehus på 3,9 mrd. kr. Brukerinntektene øker, og utgjør nå ca. 65 prosent av inntektene, men driftsinntektene i perioden 2021-2024 har stått stille på ca. 12,1 mrd. kr.

2024 ble ett av årene med svakest lønnsomhet for norske aviser gjennom det siste tiåret. Medietilsynets beregning viser at i 2024 bidro papiravisen med 1,4 mrd. kr til abonnementsavisenes samlede driftsresultat. Det samme året var det samlede driftsresultatet i bransjen 457 mill. kr før statlige tilskudd. Gjennomsnittlig er 46 prosent av avisenes inntekter knyttet til papiravisen.

Avisenes inntekter fra abonnenter i områdene uten kommersiell distribusjon er store, og bransjens erfaringer viser at i beste fall blir halvparten av papirabonnentene digitale abonnenter når distribusjon bortfaller eller oppleves som signifikant dårligere. Et slikt abonnentfracfall vil være svært utfordrende, fordi avisene må ta vare på både brukerinntektene og annonseinntektene fra papirutgavene så lenge som mulig for å ha økonomi til å kunne utvikle en bærekraftig heldigital forretningsmodell.

Uavhengige, redaktørstyrte medier er grunnleggende for demokrati og sikkerhet

Meld. St. 9 (2024-2025) *Totalberedskapsmeldingen*:

«Uavhengige redaktørstyrte medier er grunnleggende i et demokrati. Redaktørstyrte medier bidrar til en opplyst og engasjert befolkning som tar del i samfunnet rundt seg. Gjennom sin «vaktbikkjefunksjon» sørger mediene for at myndighetene blir stilt til ansvar for sine beslutninger. Det er vesentlig for å bygge tillit til institusjoner og myndigheter. Det er viktig å sikre gode rammevilkår for redaktørstyrte medier.»

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) i *Sikkerhetsfaglig råd*: «At mediepolitikken sikrer en fri, mangfoldig og uavhengig presse bidrar i seg selv til forsvarsverk mot påvirkningsoperasjoner.»

Hva vi ber om

- Vi ber om at komitéen passer på at forslaget til nytt distribusjonsanbud vedtas uten kutt.